

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Cdo/309/2021                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 2317209185                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.08.2022                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Nora Halmová             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2022:2317209185.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. G., bývajúcej vo R. Ú., A. XXXX, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Baranom, so sídlom v Stropkove, Nám. SNP 538/16, proti žalovanému Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova č. 48, IČO: 00 151 653, zastúpenému AK JUDr. Marek Hic, s.r.o., so sídlom v Martine, P. O. Hviezdoslavova 10625/23B, o zaplatenie 1.593,98 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 15Csp/110/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. apríla 2021 č. k. 11CoCsp/22/2020-556, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 27. apríla 2021 č.k. 11CoCsp/22/2020-556 z r u š u j e a v e c vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 28. novembra 2019, č. k. 15Csp/110/2017-524 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala na žalovanom zaplatenia sumy 1.593,98 eur s príslušenstvom a to úrokom z omeškania 5 % ročne od 11.3.2017 do zaplatenia. Žalobkyňa so žalovaným uzavrela zmluvu o splátkovom úvere, ktorá neobsahovala náležitosti, ktoré v čase jej uzavretia vyžadoval platný a účinný zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) a to výšku, počet, termíny splátok, správnu výšku splátky istiny ani správnu výšku celkových nákladov, takže úver bolo potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov a keďže žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 3.651,33 eur a žalobkyňa žalovanému uhradila spolu 5.245,31 eur, došlo na strane žalovaného k vzniku bezdôvodného obohatenia vo výške 1.593,98 eur, ktoré žiadala zaplatiť. Žalovaný uviedol, že nárok žalobkyne neuznal, keď žalobkyňa ani netvrdila, čo malo byť bezdôvodným obohatením, neuviedla žiadne konkrétne plnenia, ktoré mali dať údajne vzniknúť bezdôvodnému obohateniu, navyše zmluva mala všetky náležitosti a z opatrnosti uplatnil aj námietku premlčania žalobou uplatnenej pohľadávky. Žalobkyňa uviedla, že od zaplatenia prvej splátky od roku 2009 bola splácaná iba istina, a to až do zaplatenia sumy 3.651,33 eur. Z tohto dôvodu boli všetky splátky zaplatené žalovanému iba splátkami istiny, za bezdôvodné obohatenie považoval všetky splátky uhradené po dátume, ku ktorému došlo k zaplateniu sumy 3.651,33 eur. V zmluve bola podľa žalobkyne nesprávne uvedená aj výška RPMN,

ktorá sa odvíjala od nesprávneho uvedenia celkových nákladov spojených s úverom. Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 497 Obchodného zákonníka; § 4 ods. 1, § 4 ods. 2, § 4 ods. 3, zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch; § 52 ods. 1, § 52 ods. 2, § 52 ods. 3, § 52 ods. 4, § 53 ods. 5 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a vecne tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C/42/15 vo svojich rozhodnutiach pod sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018, sp. zn. 4Cdo/211/2017 z 23. apríla 2018, sp. zn. 4Cdo/187/2017 z 23. apríla 2018 a sp. zn. 3Cdo/56/2018 zo 17. apríla 2018, opakovane konštatoval, že nebolo potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. V súvislosti s výkladom zákona o spotrebiteľských úveroch uviedol, že úmyslom zákonodarcu, bolo transponovať Smernicu 2008/48/ES v celom rozsahu. Nemožno od dodávateľov žiadať, aby v spotrebiteľských zmluvách uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 4 ods. 2 písm. i/ zákona o spotrebiteľských úveroch, uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu nutné dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa. Vzhľadom k uvedeným záverom mal súd za to, že zmluva o splátkovom úvere, uzatvorená medzi stranami sporu túto náležitosť obsahovala, a teda tvrdenie žalobkyne preukázané nebolo. Pri určení splatnosti istiny, úrokov a poplatkov ako aj hodnotení, či zmluva obsahovala výšku celkových nákladov, súd poukázal na prednes právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní vo veci konanom dňa 28. novembra 2019, kde poukázal na to, že aj tieto požadované náležitosti zmluva obsahovala a sú uvedené správne. Medzi sporovými stranami bola zmluva uzatvorená dňa 10. decembra 2008, splatnosť splátky istiny bola k 20.-temu dňu v kalendárnom mesiaci. Zo zmluvy vyplývalo, že prvá splátka bola dohodnutá až na 20. januára 2009 a teda z uvedeného bolo zrejmé, že do doby od začatia splácania po poskytnutí úveru akcentujúc dojednanie o splatnosti úrokov v posledný deň v mesiaci došlo pred splatením prvej splátky istiny k prvej splatnosti úrokov, a to dňa 31. decembra 2008. Uvedené úroky boli vo výške 870,60 Sk, čo okrem iného zreteľne vyplývalo z výpisu za rok 2008. Celkové náklady dlžníka boli tak tvorené nasledujúcim súčtom - spracovateľský poplatok vo výške 2 699,- Sk + prvý úrok vo výške 870,60 Sk + kvantitatívne vyjadrenie príslušných splátok. Súd uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že nebolo možné s ohľadom na amortizáciu uviesť všetky splátky tak, aby boli v rovnakej hodnote, na uvedené pamätá ustanovenie POP, ktoré boli riadne inkorporované článkom II/2., kde sa v ustanovení bodu 5.5.3. stanovuje, že posledná splátka, v tomto prípade č. 119 je vo výške zostatku pohľadávky, pričom uvádza, že tento zostatok je nižší ako je regulérna splátka, tzn. že nemôže byť v neprospech spotrebiteľa. Pokračujúc vo výpočte celkových nákladov k výške prvého úroku a spracovateľského poplatku bolo pripočítaných 118 splátok po 1.711,- Sk a posledná znížená splátka vo výške 1.664,30 Sk, čo v súčte dávalo presne uvedených 97.131,90 Sk. Tieto celkové náklady boli vypočítané bankovým informačným systémom, ktoré banka povinne vedie podľa zákona o bankách, a ktorý je minimálne raz ročne auditovaný NBS. Z uvedeného mal súd zato, že ustanovenia úverovej zmluvy týkajúce sa splatnosti istiny, splatnosti úroku ako aj výšky celkových nákladov boli zo zmluvy zistiteľné a určiteľné, a teda boli v zmluve uvedené. Opätovne žalobkyňa ani v prípade uvedených náležitostí dôkazné bremeno neuniesla. Neuniesla ho ani pri tvrdení, že zmluva neobsahovala údaj o RPMN, keď v zmluve bolo jasne uvedené, že ročná percentuálna miera nákladov bola stanovená na 15,74 % a priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bola stanovená na 17,05 %. K namietanej skutočnosti, že v zmluve o splátkovom úvere nebola jednoznačne uvedená adresa predávajúceho, na ktorej mohla žalobkyňa ako spotrebiteľka uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, súd uviedol, že reklamácie sú riešené v osobitnom reklamačnom poriadku (súdu predložený), ktorý bol riadne inkorporovaný do zmluvy, a na ktorý zmluva odkazovala v čl. II/2. Zmluva o splátkovom úvere bola žalobkyňou riadne podpísaná, a teda jej obsah jej musel byť známy, a teda jej musel byť známy aj obsah inkorporovaného reklamačného poriadku. To či žalobkyňa sa s obsahom písomností aj skutočne oboznámila bolo len na nej, pričom to že tak neurobila nemohlo byť sankcionované bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého úveru. Uvedené písomnosti boli teda dostatočne transparentné a ani absencia tejto náležitosti súdu preukázaná nebola. Súd uviedol dôvody, pre ktoré neposúdil zmluvu o úvere ako bezúročnú a bez poplatkov. Ďalej konštatoval, že zo skutkových tvrdení žalobkyne nevyplyvali žiadne ďalšie skutočnosti odôvodňujúce vydanie plnenia, ktoré od nej mal žalovaný získať bez právneho dôvodu. Zo zmluvy č. XXXXXXXXXXXX (na ktorej malo k vzniku bezdôvodného

obohatenia dôjsť) vyplývalo, že žalobkyňa ako úver čerpala sumu 3.651,33 Eur. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že na splatenie úveru uhradila sumu 5.245,31 Eur, ktorú skutočnosť žalovaný nerozporoval a medzi stranami nebolo sporné ani to, že zo strany žalobcu došlo k splateniu úveru. Súd vylúčil, že by zmluvu bolo možné považovať za bezúročnú a bez poplatkov, vychádzajúc z toho, že išlo o zmluvu odplatnú, v podmienkach ktorej sa žalobkyňa zaviazala, že úver vo výške 3.651,33 Eur vráti spolu s úrokmi a dojednanými poplatkami, súd mal za to, že žalovaný prijal od žalobkyni plnenia v súlade so zmluvou. Okrem námietky bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu absencie zákonných náležitostí, žalobkyňa žiadne skutočnosti vo vzťahu k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia neuviedla, pričom súd mal za to, že ani v spotrebiteľských sporoch nemôže v prospech strany, ktorá je spotrebiteľom, dopĺňať skutkové tvrdenia, či meniť uplatnený nárok. Súd mal za to, že žalobkyňa v konaní neuniesla bremeno tvrdenia a rovnako tak ani dôkazné bremeno, a preto jej žalobu zamietol v celom rozsahu, ako žalobu podanú nedôvodne. Nakoľko uplatnený nárok súd zamietol v celom rozsahu ďalšími námietkami (premlčanie, úhrada splátok z podnikateľského účtu) žalovaného sa súd nezaoberal, nakoľko pre rozhodnutie vo veci samej to pre súd nebolo potrebné. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 225 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), podľa ktorého nárok vznikol žalovanému ako plne úspešnej strane sporu.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 27. apríla 2021 sp. zn. 11CoCsp/22/2020 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1.593,98 eur s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 11.3.2017 do zaplattenia a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov tohto konania v celom rozsahu. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi stranami sporu ako spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definíčné znaky takejto zmluvy, ako aj definíčné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy. Zo žiadneho ustanovenia zmluvy nevyplývalo, že by bol úver poskytnutý žalobkyni na účely podnikania a skutočnosť, že niektoré splátky úveru boli uhradené z podnikateľského účtu žalobkyne nepreukazoval účel poskytnutia úveru. Odvolací súd považoval predmetný úver za bezúročný a bez poplatkov, nakoľko neobsahoval náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. i/ a písm. j/ zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Žalobkyni bol na základe uvedenej zmluvy poskytnutý úver vo výške 3.651,33 eur. Zo žalobkyňou predloženého rozpisu úhrad vyplynulo, že na základe tejto zmluvy zaplatila žalovanému sumu 5.245,31 eur, teda o 1.593,98 eur viac ako jej žalovaný poskytol, o ktorú sumu sa žalovaný bezdôvodne obohatil (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka), preto odvolací súd v súlade s § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka rozhodol, že žalovaný je povinný toto bezdôvodné obohatenie žalobkyni vydať. Keďže sa žalovaný so svojím plnením dostal do omeškania, odvolací súd mu v súlade s ustanovením § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. priznal aj požadovaný úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne s účinnosťou od 11.3.2017 (žalovaný bol vyzvaný na vrátenie bezdôvodného obohatenia do 10. marca 2017). Ďalej uviedol, že na danú vec podľa názoru odvolacieho súdu nemožno aplikovať rozsudok Súdneho dvora EÚ C-42/15, v ktorom sa Súdny dvor zaoberal výkladom Smernice EP a Rady 2008/48/ES, ktorá bola do slovenského právneho poriadku implementovaná až zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ani nemožno vychádzať z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/146/2017, 3Cdo/56/2018, 4Cdo/187/2017, 4Cdo/211/2017, 7Cdo/98/2018, ktoré vychádzajú z právnej úpravy zákona č. 129/2010 Z.z. a nie z právnej úpravy zákona č. 258/2001 Z.z. vzťahujúcej sa na prejednávajúcu vec. Odvolací súd tak mal za to, že v danej úverovej zmluve absentovala obligatórna náležitosť v súlade s ustanovením § 4 ods. 2 písm. i/ a to výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. K namietanej náležitosti a to podľa § 4 ods. 2 písm. j/ celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom vypočítaných na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere tak odvolací súd mal za to, že z údajov uvedených v zmluve v bode I.1. nebolo možné dospieť k výške nákladov uvedených v zmluve 3.224,19 eur (počet splátok 119 x 56,79 eur + 119 splátok x 1,99 eur poplatok za správu úveru + 89,59 eur spracovateľský poplatok, čo je spolu 7.084,41 eur, od ktorej sumy keď sa odráta výška úveru 3.651,33 eur dostaneme 3.433,08 eur a nie 3.224,19 eur). Výpočet tvrdený žalovaným neobsahoval 1,99 eur mesačne poplatok za správu úveru a nebola zo zmluvy zrejma tvrdená prvá splátka iba úveru, ani jej výška. Takže výpočet uvedený žalovaným pri uzatváraní zmluvy spotrebiteľ nijakým spôsobom nemohol aplikovať a tak mal odvolací súd za to, že takisto údaj celkové

náklady nebol uvedený v zmluve správne, nakoľko z údajov uvedených v zmluve nebolo možné dospieť k výške celkových nákladov uvedených v zmluve. Odvolací súd považoval nesprávne/nepreskúmateľne uvedený údaj za neplatný a teda neuvedený, resp. chýbajúci. K námietke neuvedenia adresy predávajúceho, na ktorej mohol spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť dal odvolací súd za pravdu žalovanému, že uvedená náležitosť sa týkala predávajúceho, ktorý v danom zmluvnom vzťahu nefiguroval. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania proti žalovanému v celom rozsahu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Je názoru, že odvolací súd nesprávnym úradným/procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, išlo o nemožnosť vyjadrovať sa k inému skutkovému stavu, nemožnosti argumentovať vo vzťahu k neznámemu a úplne odlišnému názoru/posúdeniu odvolacieho súdu, čím sa vydané rozhodnutie stalo rozhodnutím v celom rozsahu neočakávaným, prekvapivým a nepredvídateľným a tak bolo porušené právo na prístup k súdu/ právo na spravodlivé súdne konanie. Z obsahu oboch rozhodnutí bolo zrejmé, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie (vo vzťahu k meritu presne opačné rozhodnutie ako rozhodnutie súdu prvej inštancie) na úplne odlišných skutkových i právnych záveroch, t.j. na úplne iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana (účastník konania, t.j. žalovaný) nemal možnosť sa k uvedenému vyjadriť, či uvedené namietat', vo vzťahu k uvedenému navrhovať dôkazy, či poukazovať na obsah vykonaného dokazovania, atď. Išlo tak o skutkové (a následne i právne) závery nové, stranou nepredvídateľné, ku ktorým nemala možnosť sa nijako vyjadriť, čoho dôsledkom je existencia zásadnej procesnej vady a to vydania tzv. prekvapivého a nepredvídateľného rozhodnutia bez toho, aby mohla strana k uvedeným iným skutkovým zisteniam a dôvodom a k takémuto názoru odvolacieho súdu argumentovať, čím došlo k porušeniu pravidiel spravodlivého súdneho konania, rovnako tak došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti. Hoci je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, zjavne vychádzal zo skutkového stavu iného (uvedené bolo detailne špecifikované v dovolaní), ktorý bol však zákonným skutkovým podkladom len v prípade, ak bolo dokazovanie doplnené alebo zopakované na povinne nariadenom pojednávaní pred odvolacím súdom. Súď však (o.i. v rozpore s ustanovením § 385 CSP) na pojednanie odvolania, v rámci ktorého malo byť doplnené, resp. zopakované dokazovanie, pojednávanie nenariadil. V dôsledku postupu súdu došlo k tomu, že dovolateľ nemohol pred rozhodnutím súdu formulovať stanovisko a právne námietky vo vzťahu ako k skutkovému, tak i právnenému posúdeniu, uvedenému v napádanom rozhodnutí, čím odvolací súd vytvoril situáciu, kedy sa súd v dôsledku vlastného protizákonného postupu nemohol reagovať na námietky ústavosúladným spôsobom, lebo ich v podstatnej časti zabránil žalovanému predniesť (súď však nereagoval ani na tie, ktoré boli prednesené v priebehu konania). Dovolateľ namietal aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré považoval za arbitrárne.

3.1. Prípustnosť dovolania je podľa názoru dovolateľa daná skutočnosťami uvedenými aj v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pri uplatnení uvedeného dovolacieho dôvodu dovolateľ vychádza z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne z Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2017, sp. zn. 6Cdo/129/2017, ďalej z ustálenej rozhodovacej praxe Súdneho dvora Európskej únie rozsudok z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej; rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C - 565/12; rozsudok z 26. septembra 2013 Texdata Software, C - 418/11; z rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 351/2010, I. ÚS 794/2014, PL. ÚS 52/99, a nálezu ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 3725/13 a rozhodnutia NS ČR sp. zn. 33Cdo/2807/2018. Žalovaný uviedol z akého dôvodu nie je odôvodnenie riadne, že je judikatúrnou realitou, že vnútroštátne i európske najvyššie súdne autority už ustálili interpretáciu zákonnej dikcie „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ najprv Súdy dvor Európskej únie v rozsudku z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej sformuloval záväzný právny záver: „Článok 10 ods. 2 písm. h/ a i/ smernice 2008/48 sa majú vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu

istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave.“ a citovaný výklad následne bezvýhradne prevzal Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v početných rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3Cdo/146/2017, 3Cdo/56/2018, 3Cdo/126/2018, 4Cdo/187/2017, 4Cdo/211/2017, 6Cdo/113/2018) potvrdil: „Eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný, dospel dovolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z.z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. uvádza 87 pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa.... Vychádzajúc z účelu Smernice, právnych záverov vyjadrených v Rozsudku, účelu § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. a čiastkových právnych záverov vyjadrených vyššie dovolací súd uzatvára, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 129/2010 Z.z. hovorí o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t.j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky.“ Odklon od uvedeného nebol v naznačených intenciách nijako riadne odvolací súdom odôvodnený. Súd v odôvodnení ignoroval i rozhodovaciu prax najvyšších justičných autorít, ako napr. uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom plenárnom rozhodnutí PL. ÚS 11/2016: "Pri ustanovovaní zákonných podmienok ochrany spotrebiteľa, dlžníka, je nutné dbať na vyváženosť právnej úpravy z hľadiska jednotlivých ústavných štandardov vrátane princípu právneho štátu. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty." Z týchto dôvodov navrhol aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu a ďalšie konanie a priznal dovolateľovi náhradu trov konania.

4. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Žalovaný vo svojom dovolaní uviedol, že ho v prvom rade podáva v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba

rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

15. Žalovaný vyvodzujúc prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a okrem arbitrárnosti, prekvapivého, nepredvídateľného a nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu namietal, že odvolací súd zmenil rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 388 CSP bez toho, aby prehodnotenie dôkazov v odvolacom konaní opäť vykonal (§ 384 ods. 1 CSP) a tým (aj) vydania - pre žalovaného - zásadne iného rozhodnutia - bez toho, aby sa k týmto záverom mohol vyjadriť, nakoľko odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, „ex cathedra“ (od stola) napriek tomu, že bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 385 ods. 1 CSP).

16. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP). Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám (§ 384 ods. 1 CSP). Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

16.1. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že ak odvolací súd v rámci preskúmavania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

17. Vzhľadom na ustanovenie § 383 CSP a tam vyjadrenú zásadu, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, sú úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakovane vykonal dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy, ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/98/2017).

18. Z uvedeného tiež vyplýva, že na to, aby sa odvolací súd mohol odchýliť od skutkových zistení, ktoré súd prvej inštancie čerpal z výpovedí strán alebo svedkov, ktorí boli súdom prvej inštancie vypočutí na pojednávaní, musí dôkazy priamo vykonané súdom prvej inštancie opakovat', prípadne doplniť. Pokiaľ sa odvolací súd mieni odchýliť od skutkových zistení urobených súdom prvej inštancie na základe dôkazu vykonaného pred súdom prvej inštancie, je nutné, aby dôkazy sám opakovane a zabezpečil si tak rovnocenný podklad pre prípadné odlišné zhodnotenie dôkazu. Je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Na to, aby ich mohol inak zhodnotiť, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať.

19. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (sp. zn. 3Cdo/179/2010, 3Cdo/236/2010, 7Cdo/38/2012) poukázal na ústavnoprávny a procesnoprávny rozmer verejného vyhlásenia rozsudku a uviedol, že ak odvolací súd nerešpektuje predpoklady a zásady, za ktorých sa v súlade s právnym poriadkom verejne vyhlasuje rozsudok, odníma účastníkovi konania (strane) možnosť pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V niektorých ďalších rozhodnutiach išiel s argumentáciou ďalej a konkretizoval, že k vade tejto povahy dochádza tiež vtedy, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 214 ods. 3 O.s.p. o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku neupovedomí elektronickými prostriedkami účastníka, ktorý podľa § 45 ods. 4 O.s.p. požiadal o také doručovanie písomností (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/227/2013 a 7Cdo/192/2013).

20. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p, dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

21. Vyššie uvedené právne závery, súladné so závermi obsiahnutými medziiným v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/714/2015 (neskôr publikovanom ako judikát R 9/2016), zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci a konštatuje, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nedodržiaval procesný postup v zmysle § 219 ods. 3 CSP, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalovaný opodstatnene namietal dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

22. Ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu nerešpektovaním ustanovenia § 219 ods. 3 CSP, ktoré znemožnilo žalovanému uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolanie žalovaného je preto prípustné a zároveň aj dôvodné. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP), pričom sa nezaoberal posúdenia opodstatnenosti argumentácie žalovaného týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), (napríklad rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/39/2021 z 29. septembra 2021 resp. sp. zn. 6Cdo/21/2019 z 27. januára 2022).

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.